

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 11495

гр. София, 26.03.2023 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 51 СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и шести март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ИВЕТА В. ИВАНОВА

като разглежда докладваното от ИВЕТА В. ИВАНОВА Гражданско дело № 20221110156232 по описа за 2022 година

намира, че на основание чл. 140, ал. 3 ГПК, следва да съобщи на страните проекта за доклад по делото:

Предявени са от Д. П. Б. против „.....“ ЕООД установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД за прогласяване нищожността на сключен между страните договор за предоставяне на поръчителство № 4424551 от 09.03.2022 г., кумулативно обективно съединен с осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за **заплащане на сумата от 250 лева** – недължимо платена сума – въз основа на недействителен договор под формата на възнаграждение за поръчителство, ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на исковата молба – 17.10.2022 г. до окончателното изплащане на вземането. Претендира присъждане на разноски.

Ищецът твърди, че между него, в качеството му на заемател и третото за процеса лице „.....“ АД, в качеството му на заемотател, бил сключен договор за паричен заем № 4424551 от 09.03.2022 г. за предоставяне в полза на Д. Б. на паричен заем в размер на сумата от 450 лева при годишен лихвен процент в размер на 35 % и ГПР в размер на 41,72 %. Твърди също, че на основание клаузата на чл. 4 от договора и за обезпечаване изпълнението на задълженията на Б., между него, заемотателят и ответното дружество бил сключен договор за предоставяне на поръчителство № 4424551 от 09.03.2022 г., по силата на който „.....“ ЕООД поело задължение да обезпечи пред кредитора и заемотател „.....“ АД изпълнението на договора за паричен заем от заемополучателя чрез налични парични средства и готовност за изплащане на задълженията. Поддържа се, че по силата на този договор Б. се е задължил да заплати на гарантиращото дружество и ответник в настоящия процес сумата от 250 лева, чието плащане било разсрочено чрез включването ☐ в месечната вноска по договора за паричен заем, платима фактически на дружеството – заемотател, което от своя страна следвало да я предостави на „.....“ ЕООД по силата на овластяване за това. Ищецът изяснява, че е погасил изцяло дължимата сума по договора за заем, в т.ч. процесното възнаграждение за поръчителство в размер от 250 лева, която била получена от „.....“ ЕООД. Ищецът намира, че договорът за предоставяне на поръчителство има характера на потребителски договор по см. на чл. 9 ЗПК, предвид акцесорния му характер от свързания с него договор за паричен заем, изпълнението на задължението по който е предмет на обезпечението с поръчителство. Счита, че последният е нищожен като изначално лишен от основание, тъй като срещу заплатената парична сума на потребителя не се предоставя насрещна услуга, доколкото обезпечението е в полза на заемотателя „.....“ АД. Съгласно клаузата на чл. 5, ал. 1 от

договора за поръчителство в случай на извършено от поръчителя погасяване на задълженията по договора за заем, то в негово ползва възниква регресно вземане срещу длъжника, което обуславя извода, че срещу заплащането на процесното възнаграждение ищецът Б. не получава услуга, а задължението му единствено би променило своя титуляр. Посочва, че основание за недействителността на договора е и сключването му между поръчителя и главния длъжник, вместо между кредитора и поръчителя, каквото е изискването на чл. 138 ЗЗД. Оспорва действителността на договора и с твърдение, че същият противоречи на добрите нрави с оглед задължението, което се поражда за потребителя да заплаща изначално допълнително възнаграждение при заобикаляне разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК и чийто размер надвишава половината от сумата по отпуснатия заем. Със сключването на договора за поръчителство не се цели реално обезпечаване на договора за заем, а едно допълнително оскъпяване на последния и получаване на допълнително възнаграждение от заемотателя за избягване на ограниченията, въведени с разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК, доколкото едноличен собственик на капитала на поръчителя „.....“ ЕООД е именно дружеството-заемотател „.....“ АД. Печалбата от извършваната от поръчителя търговска дейност – гаранционни сделки се разпределя в полза на кредитора. Ищецът излага твърдения, че в случая оспорвания договор за предоставяне на поръчителство е сключен във връзка и по повод на договора за заем, поради което действието му е обусловено от действителността на този договор. Наред с това, кредиторът и поръчителят се явяват свързани лица, което е основание двете правоотношения да бъдат разгледани съвместно. Посочва се, че начина на формулиране на клаузата на чл. 4 от договора за паричен заем създава неотменимо задължение за потребителя срещу получаването на заемната сума да предостави обезпечение и то именно под формата на поръчителство от ответното дружество, доколкото предвидените други две обезпечения са практически невъзможни за осъществяване от длъжника. Д. Б. счита, че доколкото възнаграждението за поръчителство представлява сигурен разход за заемотополучателя, то същото следва да бъде включено изначално при формиране на ГПР по договора за паричен заем, което в случая не е налице. Ето защо, договорът за заем противоречи на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, което съгласно чл. 22 ЗПК обуславя неговата недействителност. В договора за заем е посочено, че ГПР възлиза на 41,72 %, но от съдържанието на договора потребителят не може да направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран последният. С тези съображения ищецът Д. Б. отправя искане за прогласяване нищожността на сключения между страните договор за предоставяне на поръчителство № 4424551 от 09.03.2022 г., както и за заплащане от ответника на сумата от 250 лева – недължимо платена сума – въз основа на недействителен договор под формата на възнаграждение за поръчителство, ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на исковата молба – 17.10.2022 г. до окончателното изплащане на вземането. Претендира присъждане на разноски.

В депозирания в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК писмен отговор ответникът „.....“ ООД оспорва предявения установителен иск като недопустим поради наличието на идентичност в предмета му с този на осъдителната претенция и липсата на правен интерес от ищеца, предвид наличието на друг, по-ефективен способ за защита. Заявява, че при предявяване на осъдителен иск за връщане на недължимо платена сума, ищецът може да се позове на нищожността на договора. Предявяването на два иска, при които осъдителното искане съдържа и установително такова представлява злоупотреба с право и цели присъждане на допълнителни разноски. По същество ответникът оспорва исковете като неоснователни, считайки, че договорът за предоставяне на поръчителство се регулира не от ЗПК, а от Търговския закон. Оспорва твърденията на ищеца, че договорът е нищожен като лишен от основание, тъй като със сключването му ищецът цели да изпълни договорното си задължение, произтичащо от договора за паричен заем с „.....“ АД, а ответникът – като финансова институция с предмет на дейност: предоставяне на

гаранционни сделки по занятие – да получи възнаграждение за предоставената услуга – гарантиране изпълнението на всички парични задължения на потребителя, възникнали от договора за паричен заем. Оспорва договорът за предоставяне на поръчителство да накърнява добрите нрави, като се позовава на принципа на свободно договаряне, следващ от разпоредбата на чл. 9 ЗЗД. Наред с това твърди, че не е налице нееквивалентност на престациите на страните, тъй като с процесния договор ответното дружество е поело задължение да отговаря с цялото си имущество солидарно със заемателя, като при неизпълнение от последния ще бъде ангажирана отговорността на поръчителя, а уговореното възнаграждение е по-малко от сумата на всички последици от неизпълнението на главното задължение по договора за паричен заем. Посочва, че оспореният договор е сключен доброволно от ищеца, както и, че същият е имал възможността да направи избор между различни начини за обезпечаване на договора за заем. Счита за неподкрепени с аргументи и доказателства твърденията на Д. Б. за сключването на договора за поръчителство в нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 ЗПК, доколкото този договор няма характера на договор за потребителски кредит, спрямо който е приложима посочената законова разпоредба и това оспорване е неотносимо към същия. С тези доводи „.....“ ЕООД отправя искане за прекратяване на производството по предявения установителен иск, съответно за отхвърляне на исковите претенции. Претендира разноски. В отговора на исковата молба е направено искане на основание чл. 213 ГПК и с цел процесуална икономия към настоящото производство служебно да бъде присъединено гр. дело № 56230/2022 г., като бъде постановено общо решение. Твърди се, че се касае за дела между същите страни, с общ предмет – тъждествени правоотношения, като делата са подсъдни на един и същ граждански съд и подлежащ на разглеждане по един и същ съдопроизводствен ред. По този начин би се осуетила възможността за постановяване на противоречиви решения по идентични казуси и би се гарантирала бързина и процесуална икономия при разглеждането им.

Съдът, при извършена по реда на чл. 140 ГПК служебна проверка, намира, че установителният иск по чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗЗД за прогласяване нищожността на процесния договор за предоставяне на поръчителство, за който се твърди да е сключен между страните, е предявен при наличието на правен интерес за ищеца от търсената защита. В тази връзка следва да се отбележи, че кредитополучателят винаги разполага с интерес да предяви иск за прогласяване нищожността на договор, страна по който е същият, доколкото уважаването на предявения иск ще внесе – със силата на пресъдено нещо правна сигурност в отношенията между страните, ще избегне бъдещото неоснователно разместване на имуществени блага (плащането на недължими суми по нищожен договор) и/или ще бъде предпоставка за връщане на платеното по нищожния договор. За наличието на правен интерес, съответно за допустимостта на предявен иск за прогласяване нищожността на определен договор, е достатъчно излагането на твърдения, че ищецът и ответникът са страни по договора, както и на конкретни основания, поради които същият не поражда правно действие, каквито в случая са налице. Съдът намира за неоснователно възражението на ответната страна за липсата на правен интерес от тази претенция, обосновано с идентичност в предметите на двата иска, тъй като се касае за две самостоятелни искиви претенции, при условията на кумулативно обективно съединяване помежду им и насочени към различна защита – прогласяване нищожност на договор и връщане на платеното по този договор.

Същевременно, при извършената проверка за редовността на исковата молба, доколкото е предявен и осъдителен иск за заплащане на парична сума, и с оглед изричния довод от ответната страна, съдът намира, че на основание чл. 129, ал. 2 ГПК на ищеца следва да бъдат дадени указания да посочи банкова сметка или друг начин на плащане в случай на уважаване на исковата претенция.

Искането на ответното дружество за съединяване по реда на чл. 213 ГПК на

настоящото дело с гр. дело № 56230/2022 г. по описа на Софийски районен съд за разглеждането им в общо производство по гр. дело № 56232/2022 г. и за постановяване на общо решение, следва да бъде оставено без уважение. В тази връзка съдът, въз основа на данните от служебно извършената справка, установи, че макар да е налице идентичност между страните по двете граждански дела, то е налице различен предмет, обусловен от правоотношения между ищеца и ответника, произтичащи от различни договори за поръчителство, както и от търсената форма на защита, а наред с това двете дела се намират в различна процесуална фаза – гр. дело № 56230/2022 г. е насрочено за разглеждане в открито съдебно заседание на 05.04.2023 г., поради което не би се постигнала процесуална икономия и бързина в разглеждането им.

Съобразно разпоредбата на чл. 154 ГПК, съдът разпределя между страните **доказателствената тежест** за подлежащите на доказване факти по предявените искове, както следва:

По иска с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД:

В тежест на ищеца е да установи сключването между него и ответното дружество на процесния договор за поръчителство от 09.03.2022 г. и неговото конкретно съдържание – права и задължения на страните, в частност уговарянето в полза на ответника на възнаграждение в твърдения размер; че договорът е нищожен на посочените основания, както и, че е сключен във връзка и по повод – за обезпечаване изпълнението на задълженията му по договор за паричен заем от 09.03.2022 г., сключен с „.....“ АД.

В тежест на ответника е да установи действителността на договора, в частност чрез установяване наличието на основание при сключването му, предоставянето на насрещна услуга, съответствието му с добрите нрави.

По иска с правно основание чл. 55, ал. 1 ЗЗД:

В тежест на ищеца е да установи, при условията на пълно и главно доказване, че ответното дружество е получило процесната сума, както и, че това е осъществено при липса на правно основание.

При установяване на тези факти, в тежест на ответника е да установи наличието на основание за получаване и последващо задържане на сумата.

С оглед конкретните твърдения, изложени от всяка от страните, **на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 ГПК съдът отделя като безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата**, че между ищеца Д. Б., в качеството му на заемател и третото за процеса лице „.....“ АД, в качеството му на заемотател, е сключен договор за паричен заем № 4424551 от 09.03.2022 г. за предоставяне в полза на Д. Б. на паричен заем, изпълнението на задълженията по който са били обезпечени с поръчителство по силата на договор за предоставяне на поръчителство № 4424551 от 09.03.2022 г., сключен между ищеца и ответника, както и уговарянето в полза на ответното дружество на възнаграждение в общ размер от 250 лева, което да бъде заплатено чрез заемотателя.

По доказателствените искания:

Искането на ищеца за задължаване на ответника по реда на чл. 190 ГПК за представяне на описаните в отговора документи и материали следва да бъде уважено единствено в частта относно процесния договор, като относим и необходимо за разрешаване на правния спор. По отношение на искането за представяне на справка за всички извършени от него плащания по договора за кредит, разписки, извадка от счетоводните книги, следва да бъде оставено без уважение, доколкото по реда на чл. 190 ГПК страната може да бъде задължена да представи конкретен съществуващ документ, за който се твърди, че е в нейно държане, с оглед прилагане на правните последици по чл. 190, ал. 2 ГПК в случай на неоснователното му непредставяне, като в настоящата хипотеза се изисква представянето на справки и извадки, които да бъдат изготвени във връзка с искането, което не съответства на

изискването на закона.

По същите съображения искането на ищеца по чл. 192 ГПК следва да бъде уважено по отношение представяне на договора за паричен заем, погасителен план към него и СЕФ. В останалата част искането следва да бъде оставено без уважение, доколкото не касае представянето на конкретен документ.

Като относимо и необходимо за изясняване на делото от фактическа страна, с оглед разпределената между страните доказателствена тежест, следва да бъде уважено искането на ищеца за допускане изслушването на съдебносчетоводна експертиза по въпросите, формулирани в исковата молба, които да бъдат допълнени с въпроса относно размера на ГПР по договора за паричен заем, за чието обезпечение по твърдения на страните е сключен процесният договор за поръчителство.

Така мотивиран и на основание чл. 140 ГПК, вр. чл. 146, ал. 1 и ал. 2 ГПК, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

УКАЗВА на ищеца в двуседмичен срок от получаване на съобщението с препис от настоящото определение с писмена молба – с препис за насрещната страна да посочи банкова сметка или друг начин на плащане, в случай на уважаване на осъдителната искова претенция – арг. чл. 127, ал. 4 ГПК.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на ответника за съединяване на основание чл. 213 ГПК на настоящото дело с гр. дело № 56230/2022 г. по описа на Софийски районен съд за разглеждането им в общо производство по гр. дело № 56232/2022 г. и за постановяване на общо решение.

ДОКЛАДВА делото съгласно мотивите на настоящото определение.

НАСРОЧВА делото за разглеждане в открито съдебно заседание на **22.05.2023 г. от 09:40 часа**, за която дата и час да се призоват страните, на които да се връчи препис от настоящото определение, обективизиращо проекта за доклад по делото, а **на ищеца и препис от депозирания писмен отговор.**

ЗАДЪЛЖАВА на основание чл. 190 ГПК ответника „.....“ ЕООД в **двуседмичен срок** от получаване на съобщението с препис от настоящото определение да представи по делото заверени преписи от договор за предоставяне на поръчителство № 4280086 от 09.03.2022 г. със страни Д. П. Б. и „.....“ ЕООД, погасителен план към същия и стандартен европейски формуляр, в случай, че такива са били изготвени, като му **УКАЗВА**, че при неоснователното им непредставяне в указания срок, съдът ще приложи правните последици по чл. 161 ГПК. **ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ** искането на ищеца в останалата част.

ЗАДЪЛЖАВА на основание чл. 192 ГПК третото за процеса лице „.....“ АД в **двуседмичен срок** от получаване на съобщението с препис от настоящото определение да представи по делото заверени преписи от **договор за паричен заем 4280086 от 09.03.2022 г.** със страни Д. П. Б. и „.....“ АД, **погасителен план към същия и стандартен европейски формуляр**, в случай, че такива са били изготвени, като му **УКАЗВА**, че при неоснователното им непредставяне в указания срок, ще му бъде наложена глоба по реда на чл. 87 ГПК. **ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ** искането на ищеца в останалата част.

ДА СЕ ИЗПРАТИ съобщение до третото за процеса лице с горните указания.

ДОПУСКА по искане на ищеца изслушване на съдебносчетоводна експертиза по въпросите, формулирани в исковата молба, **както и** по въпроса вещото лице да посочи какъв е размерът на ГПР по договора за заем, за чието обезпечение е сключен договорът за поръчителство и какъв би бил неговият размер в случай, че при формирането му бъдат

включени освен възнаградителната лихва, всички начислени такси и възнаграждението за поръчителство, като вещото лице работи въз основа на материалите по делото и след проверка в счетоводството на ответното дружество.

НАЗНАЧАВА за вещо лице И.Л.Д., включен в Списъка на специалистите, утвърдени за вещи лица за съдебния район на Софийски градски съда за 2023 г.

ОПРЕДЕЛЯ депозит за изготвяне на заключението в размер на сумата от 300 лева, вносими от ищеца в едноседмичен срок от получаване на съобщението.

ВЕЩОТО ЛИЦЕ ДА СЕ УВЕДОМИ за поставените задачи и ДА СЕ ПРИЗОВЕ за съдебно заседание – след представяне на доказателство за внасяне на депозита.

УКАЗВА на страните, че могат да вземат становище по дадените указания и проекта – доклада най-късно в първото по делото заседание.

УКАЗВА на страните, че могат да уредят спора помежду си чрез МЕДИАЦИЯ. При постигане на спогодба дължимата държавна такса за разглеждане на делото е в половин размер. КЪМ СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД действа програма „Спогодби“, която предлага безплатно провеждане на медиация.

УКАЗВА на страните, че:

- съгласно чл. 40, ал. 1 ГПК страната, която живее или заминава за повече от един месец в чужбина е длъжна да посочи лице в седалището на съда, на което да се връчват съобщенията – съдебен адресат, ако няма пълномощник по делото в РБ; същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната, а съгласно ал. 2 когато лицата по ал. 1 не посочат съдебен адресат, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени.

- съгласно чл. 41 ГПК страната, която отсъства повече от един месец от адреса, който е съобщила по делото или на който веднъж ѝ е връчено съобщение, е длъжна да уведоми съда за новия си адрес; същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната, а съгласно ал. 2 при неизпълнение на задължението по ал. 1 всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени;

- съгласно чл. 50, ал. 1 и 2 ГПК мястото на връчване на търговец и на юридическо лице, което е вписано в съответния регистър, е последният посочен в регистъра адрес, а ако лицето е напуснало адреса си и в регистъра не е вписан новият му адрес, всички съобщения се прилагат по делото и се смятат за редовно връчени.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Съдия при Софийски районен съд: _____